

- актів України з питань діяльності системи кредитної кооперації [Електронний ресурс] : законопроект № 2256 від 20.03.2008. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=32070. – Назва з екрана.
9. Кривенко О. Г. Оберіг кредитної кооперації [Електронний ресурс] : блог Олександра Кривенка. – Режим доступу : http://a-kryvenko.blogspot.com/2012/07/blog-post_16.html. – Назва з екрана.
10. Повідомлення про оприлюднення проекту Концепції розвитку системи кредитної кооперації від 26 квіт. 2010 р. [Електронний ресурс] : офіційний сайт Державної Комісії з регулювання ринків фінансових послуг України. – Режим доступу : [http://www.dfp.gov.ua/197.html?&tx_ttnews\[tt_news\]=12019&tx_ttnews\[backPid\]=1&cHash=3abd241a2a](http://www.dfp.gov.ua/197.html?&tx_ttnews[tt_news]=12019&tx_ttnews[backPid]=1&cHash=3abd241a2a). – Назва з екрана.
11. Про схвалення Концепції розвитку системи кредитної кооперації [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України № 321-р від 7 черв. 2006 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/321-2006-p>. – Назва з екрана.
12. Зауваження та пропозиції ВАКС [Електронний ресурс] : сайт Всеукраїнської асоціації кредитних спілок. – Режим доступу : http://vaks.org.ua/?menu=zauvazjenua_propozicii. – Назва з екрана.
13. Учасники ринку повстали проти голови Держфінпослуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://news.dt.ua/ECONOMICS/uchasniki_rinku_povstali_proti_golovi_derzhfinposlug-69837.html. – Назва з екрана.
14. Повідомлення про оприлюднення проекту Концепції розвитку системи кредитної кооперації від 11 лип. 2011 р. [Електронний ресурс] : офіційний сайт Державної Комісії з регулювання ринків фінансових послуг України. – Режим доступу : [http://www.dfp.gov.ua/197.html?&tx_ttnews\[tt_news\]=13207&tx_ttnews\[backPid\]=1&cHash=83d628c48b](http://www.dfp.gov.ua/197.html?&tx_ttnews[tt_news]=13207&tx_ttnews[backPid]=1&cHash=83d628c48b). – Назва з екрана.
15. Генпрокуратура: Волга затриманий за підозрою в отриманні хабара в 500 тис дол. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://news.finance.ua/ua/~1/0/all/2011/07/21/245827>. – Назва з екрана.
16. Генпрокуратура закрила ще двох чиновників Волги [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/news/2011/07/19/6402056/>. – Назва з екрана.

УДК 332.1:33.025.12(477)

ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ РЕГИОНАМИ В УКРАИНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

А. П. Снитко, кандидат технических наук; Д. В. Перкун

24 августа 1991 г. Украина стала независимым государством. За 21 год существования такого были проведены реформы, целью которых было создание развитого общества и достижение стабильной экономической ситуации. Но на сегодняшний день показатель удельного веса экономики Украины в мировой экономике составляет всего 0,2, в то время как в конце 80-х – около 2 % [5]. Гражданско-политическое объединение «Украинский фо-

рум» определил основные причины неудачи выбранной стратегии [6, с. 4].

1. Заимствование направлений развития. За основу трансформационных процессов взят опыт других государств и недостаточно учтены особенности данного государства.

2. Хаотичность и непоследовательность государственной политики изменений. Использовались две модели – дирижистская и либеральная, однако ни одна из них полноценно не реализовалась.

3. Непреодолимые расколы в обществе. Культурное, региональное, языковое разнообразие населения не использовалось как серьезный ресурс для трансформации государства, а развивалось и углублялось.

4. Государственная незрелость управленческой элиты. Мотивация политических сил собственными политическими и экономическими интересами приводит к невозможности консолидации и реализации стратегических целей государства.

Преодоление негативных тенденций замедленного развития, которые сформировались в Украине вследствие непродуманных, незавершенных и хаотичных реформ, возможно лишь путем системной модернизации всего комплекса институтов – экономики, государства, общества, регионов [1].

Одним из самых важных заданий на сегодняшний день является внедрение эффективной региональной политики, неотъемлемая составляющая которой – реформирование системы государственного управления регионами. В данном случае сложность состоит в необходимости учитывать все аспекты этого процесса, используя принципы комплексности и системности. Пути развития системы государственного управления регионами следует определять исходя из ее составляющих. Поэтому эффективными средствами для решения этой задачи мы считаем совершенствование институционально-правового обеспечения, формирование стратегических приоритетов развития регионов, внедрение эффективного информационного обеспечения, организация государственного контроля над исполнением решений в сфере управления регионами.

Цель – на основе работ исследователей и нормативных данных, осуществить анализ развития государственного управления регионами в независимой Украине и рассмотреть возможные пути модернизации государственного управления регионами.

В статье термин «регион» употребляется в таком значении: это целостная территориальная система хозяйства страны, которая характеризуется наличием местных органов управления, определенной структурой производства, внутренними связями, населением,

производственной и социальной инфраструктурой [7, с. 396].

Также регион имеет общую систему управления, финансирования и кредитования, систему удовлетворения социальных потребностей населения, охраны здоровья, отдыха. Главная особенность региона состоит в его относительно самостоятельном воссоздаваемом процессе, который охватывает производство, распределение, обмен и потребление [2, с. 5].

Таким образом, государственное управление регионами основывается на системе местного самоуправления. Развитие местного самоуправления в Украине можно разделить на следующие этапы [3, с. 425].

В 1991 г. была объявлена независимость Украины, и началось формирование государственной власти. В 1992 г. впервые был введен институт местных государственных администраций – местных органов исполнительной власти. На этом этапе впервые была предпринята попытка разделения органов местного самоуправления и органов исполнительной власти, а также их полномочий и принят Закон Украины «Про місцеві ради народних депутатів та місцеве та регіональне самоврядування». В 1994 г. состоялась административная реформа, которая отменила институт местных государственных администраций, представительскую власть стали представлять районные (областные) советы, исполнительную – исполнительные комитеты. В 1995 г. был подписан Конституционный договор между Президентом Украины и Верховным Советом Украины, который предусматривал восстановление вертикали государственной исполнительной власти и института местных городских администраций. В 1996 г. Верховный Совет принял Конституцию Украины, в которой закрепился институт местного самоуправления, была определена его система, важная роль территориального общества. С принятием Закона Украины «Про місцеве самоврядування в Україні» (1997 г.) завершился четвертый этап реформирования местной власти, начавшись после принятия Конституции. Основным достижением стало распределение всех полномочий на собственные (самоуправленческие) и делегированные. Такое распределение

дає початок новому етапу становлення відносин органів влади. На сьогоднішній день в Україні проходить адміністративна реформа, і готуються умови для проведення територіальної. Государственне управління регіонами в цьому випадку є одним з провідних напрямків.

Основними проблемами, що стримують регіональне розвиток, можна вважати посилення диспропорційності соціально-економічного розвитку регіонів – продовжується тенденція поляризації розвитку і концентрації економічної активності в великих містах і окремих промислових регіонах; низька інвестиційна і фінансова спроможність органів місцевого самоврядування – більшість місцевих бюджетів дотаційні; невідповідність системи адміністративно-територіального управління сучасним умовам господарства і вимогам ефективності публічної влади; невідповідність сучасній територіальній організації влади новим завданням розвитку в післякризовий період [5].

Основною метою розвитку системи державного управління регіонами є зменшення регіональних диспропорцій, підвищення конкурентоспроможності регіонів, надання якісних публічних послуг населенню [4, с. 25].

Тому вважаємо за доцільне розглядати такі шляхи модернізації державного управління регіонами відповідно до чотириступінчастої моделі – правовий, фінансовий, організаційний і кадровий забезпечення.

Створення повної і виснажливої нормативно-правової бази відповідно до змін і інноваціями в регіональній політиці держави, враховуючи європейську практику.

1. Впровадження системи стратегічного планування і розвитку держави і регіонів – формування державної системи моніторингу і оцінки впливу політики виконавчих органів на розвиток регіонів, системи стимулювання розвитку регіонів.

2. Розвиток механізму фінансового забезпечення регіонів – диверсифікація джерел

і форм фінансування регіонального розвитку, придбання приватного капіталу для фінансування регіональних і міжрегіональних проектів, удосконалення системи моніторингу і контролю над використанням бюджетних коштів.

3. Розробка концептуальних основ удосконалення системи місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і їх територіальних основ.

4. Створення правових механізмів для розвитку потенціалу територіальних громад.

5. Розробка системи розвитку і навчання персоналу, забезпечення сильної матеріальної і нематеріальної мотивації працівників шляхом удосконалення кадрової служби.

В результаті проведеного дослідження по розвитку державного управління регіонами в незалежній Україні були визначені основні хронологічні етапи, події яких привели до необхідності реформування і модернізації системи.

Також були висвітлені проблеми, що стримують регіональне розвиток. Вони пов'язані з недосконалістю самої системи територіальної організації влади в державі, недостатнім фінансуванням і невідповідністю вимогам сучасних умов і ситуації. На основі чотириступінчастої моделі були запропоновані можливі шляхи модернізації системи державного управління регіонами, які можуть послужити для подальшого створення концептуальних основ реформування і модернізації державного управління регіонами в Україні.

ЛИТЕРАТУРА

1. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / за заг. ред. В. С. Вороніна, Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2010. – 123 с.
2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – С. 170.
3. Зінь Є. А. Регіональна економіка : підручник / Є. А. Зінь. – К. : Професіонал, 2008. – 528 с.

4. Регіони України у післякризовий період: ризики та перспективи розвитку : аналіт. доп. / С. О. Біла, О. В. Шевченко, В. І. Жук, М. О. Кушнір [та ін.] ; за ред. С. О. Білої. – К. : НІСД, 2011. – 52 с.
5. Реформування державного управління регіональним розвитком: стан, проблеми, перспективи. – К. : НІСД, 2012. – 56 с.
6. Україна-2015: Національна стратегія розвитку / Громадсько-політичне об'єднання «Український форум». – К. : [б. в.], 2008. – 59 с.
7. Швайка Л. А. Державне реформування економіки : підручник / Л. А. Швайка. – К. : Знання, 2008. – 452 с.

УДК 330.87

РОЛЬ КООПЕРАТИВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УТВЕРДЖЕННІ НОВИХ ПРИНЦИПІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Ю. В. Тимченко, кандидат економічних наук

Сучасна економічна криза дуже тісно пов'язана зі зниженням ролі багатьох підвалин, на які багато століть спиралися члени суспільства, – соціальних і культурних традицій, родинних зв'язків, віри, авторитету старшого покоління, відповідальності в найширшому її розумінні. Ідеться про глибокі зміни у структурі традиційних цінностей членів суспільства, деградацію або втрату багатьох із них. Проте потенціал цих цінностей не вичерпано, його необхідно відновлювати та нарощувати задля забезпечення ефективної економічної діяльності та стійкого розвитку суспільства [1, с. 3].

Для сучасного етапу соціально-економічного розвитку характерна парадоксальна ситуація: на тлі проголошеного курсу на розширення економічних свобод і підприємництва, ініціативності тощо спостерігаємо намагання чимраз більшої кількості громадян брати на себе відповідальність лише за власні дії. Водночас наростає прагнення перекласти відповідальність за зміну соціальних умов життєдіяльності на інститути держави та суспільства. Є всі підстави стверджувати, що в суспільстві набирає силу тенденція, в основі якої – індивідуалізація в найширшому її розумінні. Формами її вияву є намагання членів суспільства розв'язувати свої проблеми самотужки, масові настрої десолідарності, зниження соціальної

згуртованості, формування суспільства «індивідів», яке сповідує споживацькі інтереси та мотиви поведінки. У сучасному суспільстві збільшується частка людей, не схильних виявляти жаль, співчуття, допомагати слабким і бідним.

Усе перелічене є свідченням глибокої кризи в системі цінностей, великомасштабних виявів егоцентризму. За такого стану соціальних відносин і тенденцій їх розвитку відбувається реальне звуження відповідальності. Остання і на рівні підсвідомості, і в реальному вимірі дедалі більше сприймається як відповідальність за наслідки дій, які суперечать узвичаєним правилам і нормам поведінки, втрачаючи своє морально-духовне, соціальне призначення. Вкрай повільно зростає усвідомлення, що відповідальність – це не тільки і не стільки обмежувальний чинник поведінки людини, скільки чинник, який продукує, утворює, розвиває діяльність людей, цивілізовану їхню взаємодію всередині соціуму [1, с. 4].

У XX ст. під впливом розвитку теорії і практики соціально відповідальної поведінки поширеним стає усвідомлення того, що бути відповідальним у змозі не тільки індивід, а й інші суб'єкти – групи, спільноти, організації, класи, держава тощо. З'являється ієрархія відповідальності: перший рівень – індивідуальний, другий, більш високий, – суспільний (групо-